

Το πρόσφατο, ανέκδοτο ακόμη, συγγραφικό έργο της Χριστίνας Ι. Τζιάλλα – το 4^ο κατά σειρά έργο της- που φέρει τον τίτλο «**ού**» και τον υπότιτλο «**Τρόπαια ΑποΤρόπαια**» είναι εμπνευσμένο από πραγματικά γεγονότα και όπως η ίδια αναφέρει «είναι ένα έργο που μεγαλώνει κι ενηλικιώνεται με την πάροδο των σελίδων του.»

Αποτελεί ένα λογοτεχνικό έργο μυθοπλασίας, βασισμένο σε ιστορικές πηγές, και είναι γραμμένο σε έμμετρο λόγο. Σε όλο το κείμενο χρησιμοποιείται συχνά η ντοπιολαλιά, με πολλά ιδιωματικά στοιχεία.

Έχει ως στόχο την αναζωπύρωση της άυλης πολιτιστικής μας κληρονομιάς, την απόδοση τιμής σε ξεχασμένες στα βάθη του χρόνου γυναίκες και γενικότερα, στην προσφορά της γυναίκας ως τροφό.

Το έργο αναφέρεται σε ιστορίες που διαδραματίστηκαν στα νερά της λίμνης. Πρόκειται για ένα έργο διαδραστικό, με ποικίλους τρόπους ανάγνωσης. Αποτελεί ένα χρήσιμο εργαλείο στα χέρια του κάθε επισκέπτη-τουρίστα. Με ιδιαίτερη έμφαση στον λογοτεχνικό τουρισμό, περιλαμβάνει πολλές αναφορές στην αργυροτεχνία και τη γαστρονομία της Ηπείρου. Ο τίτλος «ού» δόθηκε από τη ντοπιολαλιά της περιοχής μας και χρησιμοποιείται είτε ως επιφώνημα θαυμασμού, είτε σπαραγμού. Ο τίτλος, επίσης, παραπέμπει στη λέξη ujë που στα Αλβανικά (από τον τόπο

καταγωγής του Αλή Πασά) σημαίνει νερό και έχει, σχεδόν, ίδια προφορά. Ο υπότιτλος είναι ένα λογοπαίγνιο διττής σημασίας.

Στις τελευταίες παραγράφους του πρόλογου η Χριστίνα Τζιάλλα αναφέρει τα εξής:

[Με στόχο την συμφιλίωση της κάθε είδους πάλης, και φυσικά τιμώντας την ζωή και αυτούς που την φέρουν αλλά και όσοι χάθηκαν πρόωρα, προσδοκώ το μόνιασμα και τον αλληλοσεβασμό της ζωής απέναντι στην ζωή. Κι έτσι ξεκινώντας και προβάλλοντας τα αποτελέσματα που οδηγούν οι ιδέες περί κυριαρχίας και μοναδικότητας, αναφερόμενη δηλαδή σε αυτούς τους διαχωρισμούς, θα μιλήσω άλλοτε σαν σε παραμύθι και άλλοτε σαν να μονολογώ, μεταμφιεσμένη με τις αφηγήσεις ιστοριών γυναικών, που τις έντυσα με σάρκα και οστά, ξανά.

Θα μιλήσω για τον πλούτο της πόλης των Ιωαννίνων και τους «χαμένους» θησαυρούς της. Για την αξία της ανθρώπινης ζωής και τους λόγους που για λίγα υλικά αγαθά και τρόπαια, οι αιώνες φτάσανε ως εδώ να έχουν χτιστεί με τόσες αποτρόπαιες πράξεις, κάνοντας τα τρόπαια αυτά, στάχτη, μπροστά στον ανυπέβλητο για όλους θάνατο. Πράγματα, οντότητες και έννοιες που γίνανε πολύτιμες, όταν η αξία τους φαίνεται να είχε πια χαθεί...

Θα μιλήσω... και ας τα έχω ήδη πει. Γιατί, είτε αυτό το διαβάξεις για τέλος είτε και για αρχή, το νόημα είναι το ίδιο και απ' την καλή και απ' την κακή.»

Με βάση την ιστορική έρευνα, εκτυλίσσονται στις σελίδες του ιστορίες μυθοπλασίας, εμπνεόμενες από ιστορίες που γράφτηκαν στις όχθες της λίμνης Παμβώτιδας, αυτής δηλαδή που θρέφει τα πάντα, εκατομμύρια χρόνια τώρα. Η ιστορία ξεκινάει από τη λίμνη συνεχίζει με τη γυναίκα, πηγή ζωής, ως σύμβολο και ως μάρτυρα. Πρωταγωνίστρια είναι μια τροφοσυλλέκτις, η γιαγιά Ανδρονίκη, που η σχέση της με τη φύση είναι τόσο στενή όπου η δεύτερη, της αποκαλύπτει τα μυστικά της. Στα βάθη των χρόνων που έχουν χαραχτεί στις πέτρες του κάστρου και τα ζαρωμένα πλατάνια η Ανδρονίκη περιπλανιέται ανάμεσα σε δύο κόσμους, του «τώρα» και του «τότε», εξιστορώντας ιστορίες που διαδραματίστηκαν είτε γύρω από ένα τραπέζι, είτε γύρω από την πιο δοτική λίμνη, τη λίμνη Παμβώτιδα. Ιστορίες που το πνεύμα τους παραμένει και γίνεται αντιληπτό από την μυρωδιά του. Μια μυρωδιά Δύσης και Ανατολής, σε έναν τόπο-κόμβο πολλών πολιτισμών.

Είναι ένα βιβλίο που θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί και ως χάρτης, ερεθίζοντας τη φαντασία και την περιέργεια του ταξιδιώτη για μια πολυαισθητηριακή εμπειρία, προτρέποντάς τον να

αναζητήσει στην πόλη και τη γύρω περιοχή εκείνο το κοντινότερο σημείο που ενώνει, κοινά, τους αιώνες. Μέσα από τις σελίδες του μπορεί κανείς να νοιώσει την εποχή με περισσότερες αισθήσεις. Το έργο αυτό έχει ως στόχο να ενώσει τις παραγκωνισμένες αισθήσεις σε μια γεμάτη εμπειρία, μια κουταλιά ή μία γουλιά.

Στο «ού» περιπλέκεται ο κόσμος των ζωντανών και των νεκρών, της φύσης και του ανθρώπου, έχοντας κοινό σημείο -αφετηρία ή τέλος- τη σημασία και την αξία που αποδίδει ο άνθρωπος στο έμψυχο ή το άψυχο.

Κυρίαρχο στοιχείο του έργου «ού» είναι οι ψυχολογικές έννοιες που φέρουν οι αυτόχθονες ήχοι που αναβλύζει ένας συγκεκριμένος τόπος. Ανάμεσα στους φυσικούς ήχους (π.χ. η κίνηση του νερού της λίμνης, το θρόισμα των πλατανόφυλλων κλπ.), τους τεχνητούς ήχους μιας άλλης εποχής (π.χ. ο ήχος ενός μεταλλικού κοσμήματος), αλλά και των ημερών μας (π.χ. αυτοκίνητα, τρυπάνια κλπ.) αναζητάται η δυναμική των πολυφωνικών τραγουδιών και της ιδέας της ενότητας μέσα από δύο συνιστώσες. Η μία συνιστώσα αφορά στη μονοφωνία του σήμερα, πρώτα ως επακόλουθο, έπειτα ως επιλογή και τέλος, ως αναγκαίο κακό, λόγω της δυναμικής της. Η άλλη βρίσκεται στον αντίποδα. Χαρακτηριστικές είναι οι επιμέρους αναφορές στο κείμενο, όπου υπογραμμίζεται η σημασία της σιωπής, ως φυσικό επακόλουθο, και η μετατροπή της σε συνενοχή «... από όταν η αλυσίδα έσπασε, γιατί θέλει και παρέα για να τα πεις... ακούγονται πιο πολύ και πιο δυνατά τα φωνικά». Με τον τρόπο αυτό συνθέτονται ιστορίες γύρω από την κοινωνιολογία του ήχου και του συγκεκριμένου τόπου, των Ιωαννίνων. Από τα πολυφωνικά, στον εσωτερικό μονόλογο. Από το τραγούδι, στο αλύχτημα.

Περιεχόμενα του έργου (ενδεικτικά):

Παμβώτις - Αυτή που θρέφει τα πάντα

Το Αίμα και το Νερό – Παραλογή

Τρόπαια

ΑποΤρόπαια

Πόρπη

Βάγερε από δω

Φιλιγκράν

Γκιουσλούμ Χανούμ

Χαϊμαλιά

Μαριέμ

Μαθήματα Υστερίας

Ξάπλωσε Χάμκω

**Του Τεπελενλή Το Τεπελίκι
Παρένθεση
Παμβώτιδα και Ανδρονίκη
Τρίψα γάλα από της μάνας μου το στόμα
Οι θηλυκές οι λίμνες και τα ποτάμια τα αρσενικά
Η μάνα της μάνας μου
Η Παναγία η Γαλακτοφορούσα
Πατσές και ποδαράκια -Το τελευταίο δείπνο του Αλή
Τεπελίκι
Λεφτόκαρα
Ξεχασμένα
Περασμένα
Παντρεμένα Μέταλλα
Το σταυροδρόμι
Μην τα σκαλίζεις
Πολυφω(ο)νικό
Φούγγα
Περασμένα
Παγουράδες
Μαρία Αγγελίνα Πρελούμπου Νεμάνιτς Παλαιολογίνα
Φροσύνες**

Υ.Γ. Η φωτογραφία προορίζεται για το εξώφυλλο του βιβλίου. Η φωτογράφιση έγινε, για τον σκοπό αυτό από, τον Στέφανο Παπαζαπραΐδη, ο οποίος υπογράφει την εκτέλεση και τη σκηνοθεσία. Στην φωτογραφία απεικονίζεται η Χριστίνα Τζιάλλα.